

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/68/2023
Identifikačné číslo spisu:	2617010192
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2617010192.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Příbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom 18. júna 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvinených N. T., O. T.B. H. P. T. pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaniach menovaných podaných proti rozsudku Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T/122/2017, z 12. júla 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/78/2022, z 18. apríla 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených N. T., O. T. H. P. T. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T/122/2017, z 12. júla 2022 bola obvinená N. T. uznaná za vinnú z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a obvinení O. T. a P. T. uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, spáchaného vo forme účastníctva ako pomocníci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ktorého sa dopustili na tom skutkovom základe, že: „obžalovaná N. T. za pomoci svojho syna obžalovaného O. T.O. a manžela - obžalovaného P.G. T. v období od 14.09.2015 až do 03.11.2015, najskôr osobne dňa 14.09.2015 v čase asi o 08,00 hod. v O. na W. X, neskôr telefonicky z čísla XXXX XXX XXX a aj osobne na stretnutí dňa 05.10.2015, opakovane nútila poškodeného T.H. T. pod hrozbou zverejnenia intímnych videí a fotografií zobrazujúcich jeho mimomanželský sexuálny styk a praktiky s poškodenou T.. I. G., aby im vyplatil 70.000,- €, nakoľko ako bolo obžalovanou prezentované, obžalovaní majú k dispozícii všetky materiály, fotografie a videá z jeho počítača, a ak im požadovanú sumu nezaplatí, zaslaním týchto materiálov rodinným príslušníkom jeho manželky a jeho priateľky zničia ich rodiny, pričom uvedenú čiastku najskôr požadovala obžalovaná N. T. vyplatiť v hotovosti a vhodiť do jej schránky, za čo mu budú vrátené všetky jeho veci, medzi nimi osobný počítač a notebook, kde sa predmetné súbory nachádzajú, pričom sa mu zaručila, že tieto súbory iné osoby k dispozícii nemajú a neskôr už od neho nebudú nikdy nič požadovať, pričom pri tomto konaní obžalovanej N. T. najmä utvrdzovaním a radami v postupe

pomáhali obžalovaný O. T. a obžalovaný P. T., a to predovšetkým v tom, aby kontaktovala poškodeného T. T. a tlačila na neho tak, aby čím skôr požadovanú sumu vyplatil, avšak napriek prísľubu poškodeného, že im požadovanú sumu vyplatí, obžalovaní cez tretiu osobu dňa 29.10.2015 zabezpečili vloženie intímnych fotografií sexuálneho styku poškodenej T.. I. G. s poškodeným T. T. do poštovej schránky T.. I. G. na adrese jej trvalého bydliska G.. J. XXXX/X, O., čím sa snažili zintenzívniť nátlak na poškodeného T.H. T. k splneniu jeho prísľubov o vyplatení finančných prostriedkov s tým, že ku skutočnému vyplateniu peňažných prostriedkov nedošlo.“

Za to bol obvinenej N. T. podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona, uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bola na výkon uloženého trestu zaradená do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona jej súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona jej súd uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks PC s nápisom SWING čiernej farby vzadu s nápisom Seasonic 100-240 VAC, bez viditeľného výrobného čísla s USB kľúčom DATA TRAVEL 4GB bieloľalovej farby. Obvinenému O. T.O. bol podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona, uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to mobilný telefón zn. iPhone 6. Obvinenému P.G. T. bol podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c), § 36 písm. j) Trestného zákona, uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov; pričom podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu súd uložil ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd uložil trest prepadnutia vecí, a to 1 ks USB kľúč červenej farby, otvárací 32 GB a 1 ks mobilný telefón zn. Samsung S3 mini plus, SIM karta, PN XXXX.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací na podklade odvolaní obvinených rozhodol uznesením, sp. zn. 3To/78/2022, z 18. apríla 2023 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolania obvinených N. T., O. T. H. P. T. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podali obvinení N. T., O. T.O. H. P. T. spoločne prostredníctvom zvoleného obhajcu Mgr. Dávida Štefanku dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku [súd rozhodol v nezákonnom zložení], § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. e) Trestného zákona [vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinení v dovolaní v podstate namietali:

„ 1) § 371 ods. 1 písm. b) TP 'súd rozhodol v nezákonnom zložení'

V zmysle právneho stavu platného na našom území, nezákonne zloženým súdom sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Nakoľko rozhodoval člen senátu, ktorý mal byť vylúčený z rozhodovania v tejto veci, tak aj celé zloženie senátu odvolacieho súdu (Krajský súd v Trnave) bolo nezákonné. Nezákonné zloženie súdu vyplýva aj z argumentov použitých v tomto dovolaní k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) TP.

Máme za to, že je v rozpore so zásadami trestného konania aj ustanoveniami TP, pokiaľ bolo vo veci odvolania obvinených rozhodované sudcom, ktorý prakticky preveroval zákonnosť postupu v prípravnom konaní, nakoľko aj jeho činnosť bola dôležitou súčasťou vyšetrovania predmetného skutku.

Z dôvodu, že daný sudca prakticky hodnotil svoje postupy v pozícii sudcu Okresného súdu Trnava, si dovoľujeme konštatovať, že člen senátu JUDr. Rastislav Kresl bol v danej veci bezpochyby zaujatým (z dôvodu jeho pomeru k prejednávanej veci) a mal byť nepochybne vylúčený z rozhodovania o odvolaní obvinených. Okrem toho máme za to, že daný sudca mal byť vylúčený aj v zmysle znenia § 31 ods. 4 TP.

Sme názoru, že sudca, ktorý v prípravnom konaní rozhodoval o tak závažných zásahoch do osobných práv obvinených (aj poškodeného), ako tomu bolo v tomto konaní, nemôže byť v zmysle zákona považovaný za nezávislého a nestranného. Je totiž prirodzené, že ľudia nemajú sklony k uznaniu svojho pochybenia, a to už vôbec nie v prípade, ak rozhodnú o tom, že niekto má byť napríklad odpočúvaný, ako v tomto konaní. To je aj dôvodom, prečo by podľa nášho názoru mal v odvolacom konaní rozhodovať iný člen senátu ako JUDr. Rastislav Kresl.

2) § 371 ods. 1 písm. c) TP 'zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu'

Máme za to, že v trestnom konaní bolo porušené aj právo obvinených na obhajobu, nakoľko zo strany súdov neboli vykonané navrhované dôkazy (ktoré bolo potrebné vykonať pre riadne zistenie všetkých podstatných skutočností pre rozhodnutie vo veci), pričom neboli zohľadňované ani argumenty obvinených z trestného konania, pričom pokiaľ by tieto argumenty zohľadnené boli, tak by podľa nášho názoru boli v prospech obvinených.

Okrem toho sme už v rámci odvolania spochybnili to, že súd odmietol vykonať dokazovanie vo forme výsluchu pani T. L. T.Š., ktorá nepochybne mohla vypovedať o skutočnostiach, ktoré boli veľmi podstatné pre rozhodnutie v tejto veci.

Ku tomuto uvádzame, že rozhodnutia o vine obvinených boli vo veľkej miere založené aj na tvrdeniach poškodeného T. T., ktoré neboli overené žiadnym spôsobom.

Nesúhlasíme teda ani s tvrdením odvolacieho súdu zo záveru strany 11 a začiatku strany 12 uznesenia, kde súd uvádzal, že: 'Z doposiaľ vykonaných dôkazov nič nenasvedčuje tomu, že by označená osoba (L. T.) mala akékoľvek prepojenie s prejedávanou trestnou činnosťou.'

S daným tvrdením súdu sa naozaj nedá súhlasiť. Osoba pani L. T. nebola pre rozhodnutie vo veci dôležitá iba z vyššie uvedených dôvodov. Dôležitou bola napríklad aj z hľadiska posúdenia reálnej hrozby inej ťažkej ujmy poškodeného, ktorá by vznikla v prípade zverejnenia dôkazov o jeho nevere. Obhajoba totiž v rámci trestného konania relevantným spôsobom spochybnila reálnu možnosť vzniku ťažkej ujmy (vzhľadom na tú skutočnosť, že poškodený svoju neveru prakticky ani neskrýval).

Obvinení sú presvedčení, že takýmto postupom odvolacieho súdu bola porušená aj zásada in dubio pro reo, nakoľko súd nemal dostatočnú dôkaznú silu na to, aby mohol obvinených odsúdiť bez pochybností. Nesprávna aplikácia zásady in dubio pro reo vyústila tiež k porušeniu práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu.

Ku tomuto napríklad dávame do pozornosti to, že oba súdy sa uspokojili s ich konštatovaniami o tom, že cesta z Prahy do Trnavy trvá cca 4 hodiny (prítom po diaľnici to je minimálne 4,5 hodiny) a že obvinený O. T. mohol svedkovi T. U. odovzdať veľkú obálku tak, ako vypovedal svedok T. U.. Na dokumentoch v predmetnej obálke prítom neboli nájdené otlaky prstov obvineného O. T. a výpoveď svedka U. nebola potvrdená ani iným spôsobom. Tieto podstatné skutočnosti však súd relevantným spôsobom neoveril, a teda nemohol byť o nej presvedčený bez dôvodných pochybností (tie mali byť v prospech obvineného O. T.).

Ku predmetnému prípadu chceme na tomto mieste uviesť to, že súdy podľa nášho názoru dotvárali skutkový stav v tejto veci, pričom v podstatnej miere vychádzali iba z výpovedi poškodeného a nebrali do úvahy skutočnosti, ktoré mali (prípadne mohli) byť v prospech obvinených.

3) § 371 ods. 1 písm. e) TP 'vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania'

Pri tomto dovolacom dôvode opätovne upriamujeme pozornosť na to, že o odvolaní obvinených rozhodoval ako člen senátu JUDr. Rastislav Kresl, ktorý predtým v tom istom konaní rozhodoval aj ako sudca pre prípravné konanie na Okresnom súde Trnava. Na základe uvedeného mal byť daný člen senátu jednoznačne vylúčený z rozhodovania v odvolacom konaní.

Trváme na tom, že senát, ktorého členom je sudca, ktorý v minulosti rozhodoval o opodstatnenosti sťažania obvinených a o výraznom obmedzovaní ich práv, nemôže byť v zmysle zákona považovaný za nezávislý a nestranný.

Je totiž prirodzené, že ľudia nemajú sklony k uznaniu svojho pochybenia, a to už vôbec nie v takýchto

prípadoch. Predmetný sudca v minulosti rozhodoval napríklad o odpočúvaní obvinených, čo možno nepochybne považovať za veľmi vážny zásah do práv obvinených, ktorý navyše podľa nášho názoru taktiež nebol v súlade so zákonom (ku tomu viac uvedieme pri ďalšom dovolacom dôvode).

Dodávame, že v rámci tohto konania Krajský súd v Trnave dňa 05.12.2022 podal Najvyššiemu súdu SR podnet na prikázanie veci inému súdu v zmysle § 23 ods. 1 TP.

Súčasťou tohto podnetu boli aj konštatovanie o tom, že JUDr. Rastislav Kresl pracoval na Okresnom súde Trnava v čase, kedy tam pracovali aj viacerí obvinení.

Okrem toho boli k danému podnetu priložené aj vyjadrenia konkrétnych sudcov, pričom vyjadrenie sudcu Kresla v tejto veci absentuje (pravdepodobne z dôvodu, že sa mal nachádzať na materskej dovolenke).

Podstatné je však to, že JUDr. Rastislav Kresl sa v tejto veci nevyjadril k jeho pomeru k obvineným a nevyjadril sa ani k jeho rozhodovaniu na súde prvého stupňa v prípravnom konaní. Na základe uvedeného podľa nášho názoru existujú vážne pochybnosti o nezáujatosti daného člena senátu, pričom tieto neboli žiadnym spôsobom odstránené. Objektívne sa nepochybne javí, že daný sudca mohol byť zaujatým.

4) § 371 ods. 1 písm. g) TP 'rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom'

V prejednávanej trestnej veci je možné konštatovať, že z obsahu spisového materiálu a z rozhodnutí súdov prvého aj druhého stupňa vyplýva, že oba sudy pri svojom rozhodovaní brali do úvahy iba dôkazy, ktoré boli vykonané v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní, resp. na verejnom zasadnutí. Súd absolútne nereflektoval na skutočnosti, ktoré mali byť v prospech obvinených a opieral sa aj o odposluchy a iné vykonané dôkazné prostriedky, ktoré boli nariadené sudcom, ktorý mal byť zrejme vylúčený z rozhodovania v tejto veci už v prípravnom konaní (JUDr. Rastislav Kresl).

Máme za to, že zo strany súdov boli zohľadňované iba dôkazy, ktoré sa z istého pohľadu javili ako dôkazy v neprospech obvinených, pričom o vine obvinených bolo rozhodnuté prakticky iba na základe dôkazov, ktoré jednoznačným spôsobom nepreukazovali vinu obvinených.

V ďalšom rozhodnutí, sp. zn. 2Tos/4/2009, Najvyšší súd SR vyslovil právny názor, že jeden priamy dôkaz musí byť starostlivo overený radom ďalších nepriamych dôkazov potvrdzujúcich vierohodnosť priameho dôkazu o účasti obžalovaného na spáchaní skutku, pre ktorý bol obžalovaný.

Z napádaného uznesenia však vyplýva, že súd sa riadil primárne výpoveďou poškodeného, ktorého výpovede však v určitých dôležitých častiach neboli potvrdené potrebným spôsobom ďalšími dôkazmi. Okrem toho opätovne pripomíname pochybenie súdu prvého stupňa, ktorý odmietol vykonať výsluch manželky poškodenej aj napriek tomu, že mala byť svedkyňou vydierania svojho manžela (navyše sa mohla vyjadriť k realite spôsobenia vážnej ujmy v prípade, ak by sa dozvedela o nevere svojho manžela - teda či napríklad o tej nevere nevedela už predtým a podobne).

Sme teda jednak presvedčení o tom, že dôkazy vykonané v rámci tohto konania nemôžu postačovať v tomto prípade na odsúdenie a okrem toho tieto dôkazy ani nepreukazujú naplnenie skutkovej podstaty vydierania takým spôsobom, ako je to uvedené v odsudzujúcich rozhodnutiach.

Ku tomuto dovolaciemu dôvodu chceme ešte uviesť, že príkazy na vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov a príkazy na odpočúvanie neboli podľa nášho názoru vydané v súlade so zákonom aj preto, že tieto príkazy neboli náležite odôvodnené.

Vydané príkazy považujeme za formálne a nie v súlade so zákonom. Taktiež i odposluchy, resp. prepisy týchto odposluchov, ktoré boli získané, nemôžu byť použité ako legálny dôkaz v trestnom konaní a mali by byť ako nezákonné dôkazy vylúčené.

5) § 371 ods. 1 písm. i) TP 'rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia'

Máme za to, že z priebehu konania v žiadnom prípade nepochybne nevyplývalo, že by sa obvinení mali dopustiť trestného činu vydierania.

V prvom rade uvádzame, že v predmetnom konaní nemožno ustáliť výšku škody vo výške 70.000 EUR, ako to urobili sudy konajúce v tomto konaní. Obvinení svojím konaním chceli získať peniaze, ktoré im dlhoval poškodený, pričom reálne dúfali vo vrátenie akejkoľvek relevantnej finančnej čiastky.

Obvinení reálne nikdy nepredpokladali, že by bolo možné od poškodeného získať celý dlh, ktorý im poškodený dlhoval. Obvinení reálne ani nepredpokladali, že ich konanie spôsobí vrátenie ich peňazí, nakoľko ako sme už uviedli aj v rámci tohto dovolania, poškodený sa verejne 'chválil' svojou neverou,

pričom obvinení mali informáciu o tom, že manželka poškodeného o jeho nevere vie (pokiaľ by súd manželku poškodeného riadne vypočul, reálny stav mohol byť riadne zistený).

Z daného dôvodu opakovane uvádzame aj to, že v tejto veci nemohla byť naplnená skutková podstata trestného činu vydierania, nakoľko poškodený sa na základe konania obvinených reálne nemohol obávať vážnej ujmy jeho osobe, nakoľko jeho nevera nebola tajomstvom.

Dopĺňame aj to, že obvinení v žiadnom prípade svoje konanie nepovažovali za trestné. Na základe nepríjemnej finančnej situácie, do ktorej sa obvinení dostali, potrebovali obvinení, aby poškodený vrátil peniaze, ktoré dlhoval, pričom v tomto ohľade určitým (prirodzeným a zákonným spôsobom) vyvíjali určitý tlak na poškodeného, avšak tento nátlak v žiadnom prípade nedosiahol takú intenzitu, aby bola naplnená skutková podstata vydierania podľa § 189 ods. 3 TZ.

V tomto kontexte chceme namietat' aj postup súdu pri rozhodovaní o treste pre obvinených.

Oba sudy mali za to, že u obvinených v tomto prípade existuje jediná poľahčujúca okolnosť, ktorá mala spočívať v riadnom živote, ktorí obvinení viedli pred údajným spáchaním skutku.

Uvádzame, že v danom prípade malo byť poľahčujúcimi okolnosťami aj minimálne to, že čin mal byť spáchaný v ospravedlniteľnom silnom citovom rozrušení a že čin mal byť spáchaný pod vplyvom tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si obvinení sami nespôsobili. Uvedené preukazujú napríklad aj skutočnosti, ktoré uvádzal samotný odvolací súd na strane 8 jeho uznesenia.

Radi by sme upriamili pozornosť aj na to, že aj napriek veľkým rozdielom v konaní jednotlivých obvinených súd udelil všetkým obvineným rovnaké tresty, čo je zjavne taktiež v rozpore s TZ. Napríklad obvinený O. T. sa mal podľa rozhodnutí súdov na danej trestnej činnosti podieľať iba v minimálnej miere (ktorá okrem toho nebola ani riadne preukázaná), pričom aj napriek tomu bol potrestaný rovnakým spôsobom ako ostatní obvinení. Napríklad obvinená N. T. pritom mala na poškodeného pôsobiť prakticky nepretržite.

Ani jeden zo súdov riadne nezdôvodnil ani to, prečo mal byť daný skutok podľa ich názoru spáchaný v štádiu pokusu. Navyše argumentácia súdov sa javí, že obvinení mali dokonat' trestný čin vydierania. Považujeme teda za nepostačujúce odôvodnenie súdov ohľadom toho, že obvinení sa mali dopustiť trestného činu v štádiu pokusu. Daná skutočnosť podľa nášho názoru iba dotvára celkový obraz o rozhodovaní príslušných súdov, ktoré nepostupovali zákonným spôsobom.

“

Obvinení navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v ich neprospech zrušil, z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. e), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvinených sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) a písm. e) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že pred odvolacím konaním bol predložený spisový materiál Najvyššiemu súdu SR z podnetu Krajského súdu Trnava s odôvodnením, že v prejednávanej veci boli zistené skutočnosti, ktoré sú objektívne spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti o nezáujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave. Po preskúmaní spisového materiálu Najvyšší súd SR uznesením, sp. zn. 5Ndt 1/2023, z 17.1.2023 rozhodol, že podľa § 23 ods. 1 Tr. por. sa neodníma trestná vec obžalovanej N. T. a spol. Krajskému súdu v Trnave. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že zo spisu nevyplývajú skutočnosti, ktoré by zakladali vylúčenie sudcov trestnoprávneho kolégia krajského súdu z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2, ods. 4 Trestného poriadku.

[§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] Je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa a následne aj odvolací súd sa vysporiadali s námietkami odsúdených, ktoré majú podľa ich názoru naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Súd prvého stupňa sa s vyššie uvedenými dôkaznými návrhmi obvinených zaoberal, procesne naň reagoval, pričom krajský súd sa s jeho postupom stotožnil. Obsah a rozsah vlastnej úvahy okresného súdu o voľbe použitých dôkazov nie je možné považovať za svojvoľnú, či arbitrárnu. Som toho názoru, že nespokojnosť odsúdených s rozsahom dokazovania vykonaného v ich trestnej veci nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

[§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] V danom smere je potrebné poukázať na vyčerpávajúci

obsah odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu a taktiež na obsah odôvodnenia uznesenia súdu druhého stupňa, s ktorými sa v plnej miere stotožňujem, pričom nad rámec tam uvedeného je vhodné dať do pozornosti ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov Slovenskej republiky, najmä s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. septembra 2018, sp. zn. 6Tdo/87/2017: 'Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je daný vtedy, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Takáto okolnosť pritom musí byť z obsahu spisu zrejماً a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu zodpovedá už zmienená povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. K porušeniu tohto práva navyše môže dôjsť len za tej situácie, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak najvyšší súd preskúmava len to, či jediný usvedčujúci dôkaz, alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy, boli vykonané zákonným spôsobom. Nemožno sa ním domáhať spochybňovania skutkových zistení, prehodnocovania vykonaných dôkazov a ich hodnotenia nižšími súdmi. Nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom, nie však v dovolacom konaní.'

[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] V danom smere je potrebné poukázať na obsah odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu, avšak predovšetkým vyčerpávajúci obsah odôvodnenia rozhodnutia súdu druhého stupňa, s ktorým sa v plnej miere stotožňujem.

Som toho názoru, že námietkami uvedenými v dovolaní preto dovolací dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol. Mám za to, že prvostupňový, ako i odvolací súd rozhodol správne a plne v súlade s vykonanými dôkazmi, ako i v súlade so zákonom.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinených podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Na vyjadrenie prokurátora zareagovali obvinení spoločným podaním, v ktorom opätovne uviedli svoje dovolacie námietky, predovšetkým k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku poukázali na rozsah rozhodovacej činnosti sudcu JUDr. Kresla v prípravnom konaní a skutočnosť, že sa tento sudca nevyjadril ku svojej nezaujatosti. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu práva na obhajobu namietali, že im nebolo umožnené vypočuť nimi navrhovanú svedkyňu T., čím im bolo odňaté právo klásť jej otázky a účinne realizovať právo na obhajobu. Pokiaľ ide o príkazy, ktoré tvorili podklad pre ich odsúdenie, obvinení namietali ich nezákonnosť, ktorá podľa ich názoru predstavuje dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinení poukazovali na nesprávne právne posúdenie skutku, keďže podľa ich tvrdenia neexistovali dôkazy o tom, že sa skutok stal spôsobom a v rozsahu, ako bol uvedený v odsudzujúcich rozhodnutiach súdov.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobami oprávnenými na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejماً, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak

výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktné obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať, ak vo veci rozhodol súd, teda či už senát alebo samosudca, v nezákonnom zložení. Nezákonným zložením súdu je preto predovšetkým potrebné rozumieť situáciu, kedy vo veci konal a rozhodoval súd v rozpore s § 237 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý upravuje prípady, kedy vo veci koná a rozhoduje samosudca, kedy sudca pre prípravné konanie a kedy senát. Najčastejším pochybením v praxi býva rozhodovanie veci samosudcom aj napriek tomu, že zákon zveruje takýto prípad na rozhodnutie senátu, prípadne rozhodovanie senátu v nezákonnom zložení.

Dovolací dôvod upravený v písmene b) má zároveň špecifické postavenie s ohľadom na to, že jeho základom je čl. 48 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Špecifické v intenciách tohto dovolacieho dôvodu je tiež, že ak dovolateľ oprie svoje dovolanie aj o ďalší dovolací dôvod, pričom príde k preukázaniu skutočnosti, že vo veci konal a rozhodoval súd v nezákonnom zložení, ostatné dovolacie dôvody uvedené v dovolaní sa stávajú bezpredmetnými, pretože sa vzťahujú k rozhodnutiu nezákonného sudcu.

Zároveň ale uvedený dôvod nebude naplnený, ak vec prerokoval a rozhodol iný než rozvrhom práce súdu určený sudca za predpokladu, že bol dodržaný zákonný postup podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (uznesenie NS SR z 13. februára 2013, sp. zn. 3Tdo/3/2013).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinení namietali, že v konaní pred dovolacím súdom rozhodoval sudca, ktorý mal byť podľa ich názoru z rozhodovania vylúčený, a preto bolo zloženie senátu odvolacieho súdu nezákonné. Konkrétne namietali, že sudca JUDr. Kresl, ktorý bol členom senátu rozhodujúceho o ich odvolaní, rozhodoval ako sudca pre prípravné konanie o viacerých úkonoch v prípravnom konaní, čo podľa dovolateľov zakladá dôvod na jeho vylúčenie.

Najvyšší súd však konštatuje, že okresný aj krajský súd rozhodli v trestnej veci obvinených v zákonnom zložení. Po prezretí relevantnej časti predloženého spisu nemožno konštatovať existenciu niektorej z okolností podmieňujúcich naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. To znamená, že tak okresný ako ani krajský súd nerozhodli v inom personálnom obsadení (§ 2 ods. 16 Trestného poriadku), než v ktorom mali v zmysle zákona rozhodnúť (napr. vo vzťahu senát - samosudca; viď § 237 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodovanie, ktorému predchádzalo pridelenie veci, nebolo spojené s porušením pravidiel podľa zákona, resp. rozvrhu práce príslušných súdov.

S prihliadnutím na to, že uvedené námietky smerujú predovšetkým proti osobe sudcu z hľadiska jeho údajnej zaujatosti, najvyšší súd považuje za relevantnejšie ich skúmať vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Z tohto dôvodu sa najvyšší súd podrobnejšie vysporiada s touto argumentáciou obvinených v ďalšej časti odôvodnenia.

S poukazom na uvedené najvyšší súd vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uzatvára, že jeho naplnenie nemohol konštatovať.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania

(opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov, ako ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilnej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nemôže (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; § 371 ods. 3 Trestného poriadku) skúmať a meniť správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tak by predstavoval spôsobilý podklad pre dovolací prieskum zo strany najvyššieho súdu (konajúceho v zmysle „iniciačného“ procesného úkonu obvineného ako osoby oprávnenej podať dovolanie v zmysle skôr citovaných ustanovení Trestného poriadku), takýto výklad by odporoval principiálnej viazanosti odvolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného odvolacieho konania: spravidla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi. Uvedené je vyjadrením limitácie odvolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zistenia skutkového stavu skôr vo veci konajúcimi súdmi, a tak pretavením princípu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku je doménou základného konania, do ktorej môže dovolací súd zasahovať len výnimočne, a to len vtedy, ak dovolanie podá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Najvyšší súd sumarizuje:

V prípade dovolania podaného obvinenými nemožno opätovne (nakolko za týmto účelom je obvineným poskytnutý dostatočne široký priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) namietať proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietať zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov v intenciách § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto „finálne“ hodnotenie v konečnom dôsledku nevyhovuje predstavám obvinených.

Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - práve s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Obvinení namietali, že súdy nevykonali nimi navrhnuté dôkazy, ktoré by mohli preukázať ich nevinu. Osobitne poukazovali na nevykonanie výsluchu svedkyne T. L. T., pričom uviedli, že jej výpoveď by mohla mať zásadný význam najmä pri posudzovaní, či skutočne existovala reálna hrozba inej ťažkej ujmy. Zároveň namietali, že tvrdenia poškodeného T. neboli nijakým spôsobom verifikované, a práve preto považovali za nevyhnutné zabezpečiť aj výpoveď jeho manželky. Rovnako obvinení namietali neoverenie výpovede svedka U., a tým namietali aj porušenie zásady in dubio pro reo zo strany súdov. K tomuto najvyšší súd uvádza:

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane R 116/2014).

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom - ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť. Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k

návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktoré bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania môže byť naplnený ak:

a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 273 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,

b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčal“

a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne

nerespektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Za takéhoto stavu totižto dochádza k porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo však nie je tento prípad.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre odvolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods. 1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery.

Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného „skontrolovať“, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti v „jej mene“ (Tatishvili v. Rusko). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia (konkrétne aj vyhlásenie rozhodnutia predchádzajúci procesný postup - tzn. negatívne „stanovisko“ súdu k návrhom na vykonanie dokazovania v zmysle § 272 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 295 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku) sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami ako aj argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Ak ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Nakoľko platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami, obvineného chápanie jeho odsúdenia vychádza predovšetkým z dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne súdy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovený s ohľadom na okolnosti prípadu.

Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný - to je zásadnou poistkou proti svojvôli (Taxquet v. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným, no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku (toto platí aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej) uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov (§ 168 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku).

V prípade, ak súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhnutý dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (I. ÚS 350/08). Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obvineného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite odôvodnené (II. ÚS 258/2012).

Uvedený stav potom v konaní generuje existenciu tzv. opomenutého dôkazu, resp. opomenutých dôkazov.

Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má

pre posúdenie otázky viny zásadný význam, avšak vo veci rozhodujúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia odmietne, prípadne jeho vykonanie úplne opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, čím v konečnom dôsledku dochádza k tomu, že vo vlastných rozhodovacích dôvodoch o ňom vo vzťahu k jeho odmietnutiu absentuje akákoľvek zmienka, alebo zmienka je len okrajová a všeobecná, nezodpovedajúca povahe a závažnosti veci.

Na zistenie toho, či sa o opomenutý dôkaz jedná alebo nie, sa v praxi používa tzv. Perna test (Perna proti Taliansku, č. 48898/99, rozsudok veľkého senátu zo 6. mája 2003, doplnený koncepciou v zmysle Rozsudku Veľkého senátu ESĽP vo veci Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018, č. 36658/05).

Perna test pozostáva z posúdenia troch základných kritérií, a sice:

- (a) či bola žiadosť o doplnenie dokazovania dostatočne odôvodnená a či sa týkala podstaty obvinenia,
- (b) či bol posúdený význam určitého dôkazu a či v tejto súvislosti boli súdom poskytnuté dostatočné dôvody, prečo dôkaz nebol vykonaný v priebehu súdneho konania a napokon
- (c) či toto rozhodnutie nenarušilo celkovú spravodlivosť konania.

Návrh na doplnenie dokazovania musí byť adekvátne a dostatočne odôvodnený, čo je potrebné posudzovať a hodnotiť s ohľadom na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu a nie iba v abstraktných súvislostiach (prvé kritérium). Individuálne posúdenie veci musí v sebe implikovať aj druhé kritérium, ktorým je posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu a poskytnutie dostatočného odôvodnenia súdom. Úvaha súdu, ktorý nevyhovел návrhu na vykonanie určitého dôkazu, musí zodpovedať (čo sa týka rozsahu a podrobnosti poskytnutých dôvodov) argumentom, ktoré uviedla obhajoba. V tejto súvislosti možno hovoriť o priamej úmere, t. j. čím silnejšie argumenty uvádza obhajoba, tým presvedčivejšie by mali byť dôvody súdu na odmietnutie jej návrhu na výsluch svedka/svedkov. Je však súčasne vhodné pripomenúť, že nemožno od súdov vyžadovať, aby dávali podrobnú odpoveď na každý prednesený návrh obhajoby, dôvody by však mali byť kvalitou adekvátne. V zmysle tretieho kritéria tzv. Perna testu je nutné skúmať, či v prípade, ak súd odmietne návrh na výsluch svedka, bola dodržaná spravodlivosť súdneho konania ako celku. V tejto súvislosti je vhodné prízvukovať, že sa tak má diať vo vzťahu k priebehu celého konania a nie na základe izolovaného posúdenia jednej konkrétnej skutočnosti alebo udalosti. Práve posúdenie veci v zmysle posledného tretieho kritéria má za následok, že test bude dostatočne flexibilný a nie príliš formalistický (k tomu nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 177/2021 a I. ÚS 292/2020).

V predmetnej trestnej veci takýto stav nenastal, pretože obidva sudy sa v súlade s § 168 ods. 1 Trestného poriadku dostatočne jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadali s návrhmi obvinených na doplnenie dokazovania, pričom nevykonanie výsluchu T.. L. T. prvostupňový súd odmietol s poukazom na už vykonané dokazovanie, keďže výsluchom tejto svedkyne by nemohlo podstatným spôsobom prísť k zmene dôkaznej situácie a ovplyvniť rozhodnutie súdu, nakoľko rozhodné skutočnosti, o ktorých by mala táto svedkyňa vypovedať, už boli potvrdené inými vo veci vykonanými dôkazmi (napr. výpoveďou T.. I. G.), ktoré potvrdili tvrdenia poškodeného (str. 32 rozsudku). Rovnako prvostupňový súd vysvetlil odmietnutie ďalších návrhov na doplnenie dokazovania, vrátane opätovného výsluchu svedka U.. S týmto postupom prvostupňového súdu sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý sa vo svojom uznesení na str. 11-12 dostatočne vysporiadal s uvedenými námietkami. Aj najvyšší súd má za to, že výpoveď T.. T. nemohla ovplyvniť posúdenie hrozby inej ťažkej ujmy, a to okrem iného aj vo vzťahu k T.. G.. To je úplne hypotetická otázka, či a kedy by k takejto ujme malo dôjsť. Rozhodujúce je preukázanie úmyslu spôsobiť inú ťažkú ujmu.

Obvinení taktiež tvrdili, že v konaní neboli vykonané také dôkazy, ktoré by jednoznačne preukazovali ich vinu, ako aj to, že tvrdenia poškodeného T. T. neboli žiadnym spôsobom overené. Najvyšší súd k tomu uvádza, že obvinení sú usvedčovaní nielen poškodeným T. T., ale aj poškodenou T.. I. G., a tiež celým radom dôkazov, ktoré vytvárajú ucelený reťazec, ktorý usvedčuje obvinených zo spáchania skutku, ktorý im bol kladený za vinu.

Nesúhlas obvinených so závermi, ktoré vyplynuli z dôkazov, nemení nič na skutočnosti, že odôvodnenie

rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovanými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najvyšší súd preto nemá právomoc zasahovať do hodnotenia dôkazov vykonaného súdmi nižších stupňov, pričom tvrdenie obvinených v tom zmysle, že hodnotenie dôkazov nezodpovedá ich očakávaniam, nemožno považovať za dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvinených vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Predmetný dôvod dovolania predpokladá konanie alebo rozhodovanie vylúčenej osoby, ktorá je zároveň z procesného hľadiska nositeľom postavenia orgánu činného v trestnom konaní (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku), sudcu alebo prísediaceho. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku možno preto vzťahovať na konanie a rozhodovanie vylúčenej osoby v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, sudcu alebo prísediaceho. Inými slovami povedané, pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý bol vylúčený (k dôvodom vylúčenia týchto osôb viď § 31, resp. § 32 Trestného poriadku), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

V rámci dovolania obvinení tvrdili, že člen senátu JUDr. Kresl rozhodoval vo veci obvinených aj v prípravnom konaní z pozície sudcu pre prípravné konanie o odpočúvaní obvinených, a preto mal byť nepochybne vylúčený z rozhodovania o odvolaní obvinených.

Obvinení taktiež poukazovali na to, že v rámci tohto konania Krajský súd v Trnave podal Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky podnet na prikázanie veci inému súdu v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku. Na tomto mieste sa žiada poukázať na relevantnú časť odôvodnenia tohto uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Ndt/1/2023, zo 17. januára 2023 (viď č. I. 1223 a nasl.), podnetom na ktorého vydanie bol návrh predsedu súdu Krajského súdu v Trnave na odňatie predmetnej trestnej veci a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa z dôvodu, že dvaja z troch obvinených sú bývalí zamestnanci Okresného súdu Trnava a tretí obvinený je ich syn, pričom na Okresnom súde Trnava pracovala obvinená N. T. ako súdna doručovateľka v rokoch 2003 - 2020 a obvinený P. T. v rokoch 1980 - 2011 ako vodič. Osem z deviatich členov trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Trnave sú bývalými sudcami Okresného súdu Trnava a ďalší sudca pracoval určitú dobu na tomto súde ako vyšší súdny úradník a tiež väčšina sudcov z iných kolégií Krajského súdu v Trnave sú bývalí sudcovia Okresného súdu Trnava, ktorí v rámci vykonávania pracovných činností, príp. iného vzájomného styku prichádzali do pravidelného kontaktu s obvinenými N. T. a P. T.. Dovolací súd z označeného uznesenia cituje: „V prejednávanej veci nedošlo k situácii, že by boli, resp. mali byť vylúčení všetci sudcovia súdu, dokonca ani všetci sudcovia trestnoprávneho kolégia krajského súdu ako odvolacieho súdu, čo by zakladalo existenciu dôležitého dôvodu podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku. Niektorí sudcovia trestnoprávneho kolégia krajského súdu výslovne vo vyjadreniach uviedli, že obžalovaných nepoznajú (Mgr. Michal Pollák, JUDr. Dušan Szabó) alebo ak ich poznajú, tak ako pracovníkov okresného súdu, kde pôsobili, avšak sú bez bližšieho priateľského vzťahu, nestýkajú sa (JUDr. Katarína Batisová, Mgr. Pavol Macháč). Ani predseda senátu JUDr. Ladislav Réves ako predkladateľ návrhu neuviedol také konkrétne a závažné skutočnosti, ktoré by mali viesť k vylúčeniu jeho osoby z prejednávanej veci, keď uviedol len všeobecné skutočnosti týkajúce sa pôsobenia dvoch z

obžalovaných na okresnom súde, kde mal pôsobiť ako sudca a že s nimi prichádzal ako ostatní sudcovia do pravidelného kontaktu pri výkone pracovnej činnosti, príp. iného vzájomného styku (bez konkretizácie).

[...] V zásade treba v tomto ohľade uviesť, že pre vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania je však potrebné, ako to bolo už vyššie uvedené, aby bol vzťah k osobe, ktorej sa úkon priamo týka, charakteru bližšieho priateľského či kamarátskeho a nepostačuje, že sa osoby poznajú z bežných pracovných a kolegiálnych dôvodov, resp. že na základe toho si tykajú a zúčastňovali sa v minulosti na spoločných pracovných či spoločenských udalostiach a oslavách v rámci toho organizovaných. Bližšie priateľstvo či kamarátstvo musí byť objektívne charakterizované určitými kvalitatívnymi znakmi a intenzitou, ako je napríklad opakujúce stretávanie sa aj mimo pracoviska vo veciach nesúvisiacich s pracovnou činnosťou, znalosť osobných a rodinných pomerov, vzájomné návštevy v domácnosti, uskutočnenie spoločnej dovolenky a pod. Skutočnosti takejto intenzity a závažnosti z vyjadrení všetkých sudcov trestnoprávneho kolégia krajského súdu nevyplývajú a pokiaľ sudcovia prichádzali v minulosti v čase ich pôsobenia na okresnom súde do pracovného styku s dvoma obžalovanými, ktorí pracovali na okresnom súde v pracovných pozíciách súdna doručovateľka, resp. vodič, táto samotná skutočnosť nie je ani z pohľadu objektívneho aspektu nestrannosti takou, ktorá by viedla k relevantnej pochybnosti o nestrannosti sudcu.“

Najvyšší súd konštatuje, že v spomínanom uznesení najvyšší súd skúmal zaujatosť sudcov pre pomer k osobám, pričom zistil, že zo spisu nevyplývajú skutočnosti, ktoré by zakladali vylúčenie sudcov trestnoprávneho kolégia krajského súdu z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2, ods. 4 Trestného poriadku (§ 31 ods. 2, ods. 3 aktuálne platného a účinného Trestného poriadku) priamo zo zákona. Tvrdenie obvinených, že objektívna pochybnosť o nezaujatosti sudcu JUDr. Kresla vyplýva z toho, že sa nevyjadril k jeho pomeru k obvineným, nakoľko sa mal v tom čase nachádzať na materskej dovolenke, ako ani k jeho rozhodovaniu na súde prvého stupňa v prípravnom konaní, nepovažoval najvyšší súd za dôvodné, a tak ani v tejto časti sa s argumentáciou obvinených nestotožnil, keďže jej akceptovaniu bráni podstatné množstvo rozhodných skutočností spočívajúcich v nižšie prezentovaných úvahách.

Predovšetkým sa javí najvyššiemu súdu vhodným poukázať na znenie § 31 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Prípady vylúčenia sa však týkajú len účasti sudcu, prísediaceho, probačného a mediačného úradníka, vyššieho súdneho úradníka a súdneho tajomníka na priamom rozhodovaní, nie na iných úkonoch. Z tohto dôvodu nie je vylúčený na súde vyššieho stupňa sudca, ktorý sa v tej istej veci na súde nižšieho stupňa zúčastnil na konaní, pri ktorom nedošlo k rozhodnutiu vo veci.

Dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle ustanovenia § 31 ods. 3 Trestného poriadku je teda len predchádzajúce rozhodovanie v merite veci. Ide o tzv. princíp funkčnej inkompatibility, ktorá spočíva v nemožnosti účasti sudcu na konaní o odvolaní proti rozsudku, ktorým ako sudca, resp. člen senátu inštančne podriadeného súdu uznal osobu, proti ktorej sa vedie trestné konanie, za vinnú, resp. ju oslobodil spod obžaloby. Sudca JUDr. Kresl však v konaní predchádzajúcom vydaniu napadnutého uznesenia vydal príkazy na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 ods. 2 Trestného poriadku (č. l. 500, 573, 610 a 622), teda nerozhodoval v merite veci. Preto neexistuje zákonný dôvod konštatovať, že by boli dané skutočnosti odôvodňujúce jeho vylúčenie z rozhodovania o odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Aj z rozsiahlej judikatúry EŠLP vyplýva, že ak bol sudca činný v prípravnom konaní pri rozhodovaní o väzbe alebo inom úkone prípravného konania, nevyklučuje ho to z ďalšieho konania o tom istom obvinenom v súdnom konaní (Sainte-Marie v. Francúzsko 1992, Padovani v. Taliansko 1993, Fey v. Rakúsko 1993, Nortier v. Holandsko 1993). Uvedené sa premietlo aj do dlhoročnej rozhodovacej činnosti slovenských súdov.

Len pre úplnosť možno poznamenať, že najvyšší súd nezistil dôvody spochybňujúce subjektívnu, príp. objektívnu nestrannosť vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov. Platí pritom, že na účely subjektívneho testu je sudca považovaný za nestranného dovtedy, kým nie je preukázaný opak (Lindon, Otchakovsky-Laurens a July v. Francúzsko z 22. októbra 2007). Domnienku subjektívnej nestrannosti možno vyvrátiť len objektívnym spôsobom. Ide o náročné skúmanie osobného vnútorného presvedčenia sudcu a stavu jeho mysle, najčastejšie na základe jeho výrokov (napr. diskriminačných) a správania sa, napr. snaha z osobných dôvodov prideliť prípad sebe (Boeckmans v. Belgicko zo 17. februára 1965). Získať dôkaz, ktorý by bol schopný vyvrátiť domnienku nestrannosti, je spravidla ťažké, a preto sa väčšina prípadov riešených ESLP sústreďuje na objektívny test. V rámci objektívneho testu nestrannosti sa podľa tzv. objektívnych symptómov skúma, či existujú skutočnosti vzbudzujúce pochybnosti o nestrannosti sudcu. Ide o okolnosti, ktoré by mohli (ale nutne nemusia) spôsobovať nedostatok nestrannosti. Sudca sa môže cítiť zo svojho subjektívneho hľadiska úplne nestranný, existujú však objektívne okolnosti, ktoré na neho v očiach účastníka konania alebo verejnosti vrhajú pochybnosti o jeho nestrannosti. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán („justice must not only be done, it must also be seen to be done“, teda „spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná“). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či je obava zo zaujatosti objektívne oprávnená. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo z 10. júna 1996).

V prejednávanej veci nemožno zistiť právne - kvalifikačne významný, resp. objektívne existujúci, prípadne z obsahu predloženého spisu inak vyplývajúci signál o pochybnostiach ohľadne nestrannosti a nezaujatosti sudcu JUDr. Kresla.

Najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvinených vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku ako odvodenú od nesprávneho výkladu skôr uvádzaných zákonných ustanovení a judikatórnych záverov, nezistiac tak danosť dôvodu dovolania podľa naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku. Záverom je nevyhnutné upozorniť na znenie § 371 ods. 4, prvá veta Trestného poriadku. Dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Po vyššie opísanej procedúre neodňatia veci Krajskému súdu v Trnave mohlo a malo byť obvineným známe zloženie senátu odvolacieho súdu, pričom v tomto smere nepreukázali žiadnu aktivitu. Teda, ak by sa vyššie citované rozhodnutie najvyššieho súdu nemalo z akéhokoľvek dôvodu vzťahovať k členovi senátu JUDr. Kreslovi, uvedené nemožno konvalidovať v dovolacom konaní.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného

postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonával nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonával, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak následne najvyšší súd dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlady so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatované v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Obvinení v podanom dovolaní namietali, že súdy vychádzali pri rozhodovaní z dôkazov, predovšetkým z odposluchov a iných dôkazných prostriedkov, ktoré boli nariadené sudcom, ktorý mal byť podľa ich názoru z rozhodovania vylúčený. Zároveň namietali, že súdy pri hodnotení dôkazov zohľadnili predovšetkým tie, ktoré sa z ich pohľadu javia ako dôkazy svedčiace v ich neprospech, pričom tieto neboli dostatočne potvrdené ďalšími dôkazmi. Obvinení zároveň namietali, že príkazy na odpočúvanie boli nedostatočne odôvodnené, čo malo predstavovať zásah do ich práva na súkromie, a z tohto dôvodu by mali byť takto získané dôkazy považované za nezákonné a vylúčené z dokazovania. Toto tvrdenie však nie je správne.

Ako už najvyšší súd uviedol vyššie, sudca, ktorý vydal príkazy na odpočúvanie, nebol zaujatý, a preto dôkazy získané z týchto odposluchov nemožno považovať za nezákonné. Pokiaľ ide o výhrady týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia týchto príkazov, najvyšší súd po preskúmaní spisu konštatoval, že na túto výhradu nemožno dať odpoveď. Nebola totiž uplatnená najneskôr v konaní pred odvolacím súdom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Naopak, obsahom vykonaných odposluchov obhajoba argumentovala v prospech obvinených v bode 3 písomného vyhotovenia odvolania z 19. júla 2022.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel najvyšší súd k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, a preto nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvinených nemožno dospieť k záveru o naplnení dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvinených najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä:

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchateľa v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Bezprostredným následkom uplatnenia nesprávnych dovolacích námietok je to, že podané dovolanie je v prevažnej časti len ďalším odvolaním a formulovaním obhajobných tvrdení, s ktorými sa tomu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadali riadne a adekvátne už súd prvého stupňa v spojení s odvolacím súdom. Tým je súčasne vylúčená akákoľvek polemika viažuca sa k údajnej nepreskúmateľnosti alebo arbitrárnosti dovolaními napadnutého rozsudku [viď úvahy najvyššieho súdu viažuce sa k obvinenou uplatnenému dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom obvinení namietali, že z priebehu konania nevyplývalo, že by sa mali dopustiť trestného činu vydierania. Argumentovali predovšetkým tým, že v konaní nebolo možné spoľahlivo ustáliť škodu vo výške 70 000 eur, ako to uviedli súdy, keďže obvinení podľa vlastného tvrdenia reálne nepredpokladali vymożenie celej sumy dlhu. Zároveň namietali, že v danej veci nemožno hovoriť o existencii reálnej obavy z ťažkej ujmy na strane poškodeného, keďže okolnosti týkajúce sa jeho nevery neboli tajomstvom, a preto ich zverejnenie nemohlo predstavovať takú intenzitu nátlaku, ktorá by napĺňala znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona.

Pokiaľ ide o výšku škody, najvyšší súd poukazuje na str. 30 až 31 odôvodnenia rozsudku, kde prvostupňový súd náležite a logicky odôvodnil, že obvinení požadovali uvedenú peňažnú sumu pod hrozbou zverejnenia kompromitujúcich fotografií, pričom výška požadovanej sumy bola jednoznačne preukázaná vykonaným dokazovaním.

V súvislosti s námietkou týkajúcou sa údajného vymáhania dlhu, najvyšší súd konštatuje, že veriteľ má nepochybne právo domáhať sa splnenia svojej pohľadávky zákonnými prostriedkami. Avšak, ak veriteľ použije nejakú formu nátlaku, ktorá presahuje rámec zákonného postupu, môže sa dopustiť trestného činu vydierania tak, ako to je aj v tomto prípade. Na tomto mieste najvyšší súd odkazuje na podrobné a vecne presvedčivé odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené na str. 8 až 9 jeho uznesenia.

Obvinení tiež namietali, že hrozba zverejnenia kompromitujúcich fotografií podľa nich nepredstavovala

„inú ťažkú ujmu“, najmä preto, že nevera poškodeného nebola žiadnym tajomstvom. Najvyšší súd však aj túto námietku považuje za nedôvodnú. Samotná skutočnosť, že nevera poškodeného mohla byť známa, neznižuje relevanciu hrozby, ktorá bola individualizovaná, adresná a spojená s explicitnou požiadavkou. Navyše, obvinení sa vyhrážali konkrétnym spôsobom zverejnenia, pričom k odoslaniu týchto fotografií napokon aj došlo, a to poškodenej G..

Argumentácia obvinených, ktorá spochybňuje závažnosť hrozby zverejnenia intímnych fotografií tým, že poukazuje na nemorálne správanie poškodených (manželskú neveru), taktiež nemôže obstať. Nemožno totiž legitimizovať nezákonné konanie poukázaním na nemorálne správanie inej osoby. Už samotná hrozba zverejnenia citlivého a intímneho obsahu, bez ohľadu na to, ako k jeho vzniku došlo, je spôsobilá vyvolať u dotknutej osoby značnú psychickú ujmu a môže byť vnímaná ako závažný zásah do jej súkromia. V danom prípade preto nemožno spochybňovať naplnenie znakov hrozby inej ťažkej ujmy len na základe morálneho hodnotenia konania poškodených. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že skutok obvinených vykazuje zákonné znaky trestného činu vydierania, a to vrátane hrozby inej ťažkej ujmy.

Obvinení taktiež namietali, že súdy nesprávne vyhodnotili, že v ich prípade existuje len jedna poľahčujúca okolnosť, ktorá mala spočívať vo vedení riadneho života pred spáchaním trestného činu. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza:

Otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacím súdom v prípade, ak tento koná na podklade dovolania podaného obvineným podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Opak by platil v prípade, ak by súd vo výroku dovolaním napadnutého rozhodnutia síce konštatoval danosť niektorej z týchto okolností, avšak v rozpore s týmto záverom by ju nevzal do úvahy pri ukladaní trestu (pri úprave výmery trestnej sadzby podľa § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona). Len v takom prípade (a za súčasného splnenia podmienky podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku) by označené pochybenie mohlo zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia - vid' R 18/2015). Takáto situácia v predmetnej veci nenastala.

Z vyššie citovaného R 18/2015 vyplýva, že dovolací súd nemôže zasahovať do právoplatného rozsudku súdu nižšieho stupňa, pokiaľ ten pri určení druhu trestu a jeho výmery riadne zohľadní ustálený pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností a rozhodne v súlade s § 38 ods. 2 Trestného zákona.

V tomto prípade súdy konštatovali prevahu poľahčujúcich okolností (pričom nezistili žiadne priťažujúce okolnosti), na základe čoho správne znížili hornú hranicu trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona. Okrem toho konštatovali aj splnenie podmienok na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, a to práve s prihliadnutím na okolnosti, ktoré obvinení sami uviedli v dovolaní.

Napokon obvinení poukazovali na to, že ani jeden zo súdov nezdôvodnil, prečo mal byť daný skutok spáchaný v štádiu pokusu. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že trestný čin vydierania je dokonaný už samotným násilným konaním, uskutočnením hrozby násilia alebo hrozby inej ťažkej ujmy, pričom pre trestnú zodpovednosť páchatel'a sa nevyžaduje, aby páchatel' aj skutočne dosiahol to, čo sledoval. Cieľ, ktorý chce páchatel' dosiahnuť, však musí byť adresovaný poškodenému a poškodený ho musí vnímať. Ak poškodený nevníma, k čomu ho páchatel' svojím konaním núti, ide len o pokus vydierania na nespôsobilom predmete útoku. V predmetnej veci však podľa zistení súdov nižších stupňov bola hrozba adresovaná konkrétnemu poškodenému, ktorý si bol vedomý jej obsahu aj jej súvislosti s požiadavkou obvinených. Teda k dokonaniu trestného činu došlo len vo vzťahu k naplneniu znakov základnej skutkovej podstaty podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona. Pri konečnom ustálení právnej kvalifikácie súdy za rozhodujúcu považovali skutočnosť, že k reálnemu odovzdaniu požadovaných finančných prostriedkov nedošlo (vid' str. 34 rozsudku súdu prvého stupňa). Vo vzťahu k právnej kvalifikácii podľa ods. 3 predmetného ustanovenia je ustálenie vývojového štádia ako pokusu trestného činu podľa § 14 Trestného zákona správne. Posudzovanie tejto otázky však podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku

nezakladá dôvod dovolania, keďže zjavne nemalo zásadný vplyv na postavenie obvinených - sudy ich totiž uznali vinnými a uložili im tresty v rozsahu zodpovedajúcom zákonu.

Na základe vyššie prijatého záveru o naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu, je pre dovolací súd v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinení spáchali trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvinenej N. T. ako obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona a obvinených O. T. a P. T. ako obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, spáchaného vo forme účastníctva ako pomocníkov podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Preto, rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, najvyšší súd uzatvára, že námietky obvinených a s tým súvisiaca argumentácia nenapĺňa ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvinených nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.